

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 9 / 1999

DECLARAȚIA Ligii PRO EUROPA cu privire la Începerea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană

Liga PRO EUROPA a primit cu deosebită satisfacție recomandarea Comisiei Europene din 13 octombrie a.c. de începere a negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană. Considerăm că este vorba de o decizie cu adevărat istorică, prima exprimare clară, după o jumătate de secol, a voinței Europei Occidentale de refacere a unității europene. Totodată, recomandarea Comisiei Europene constituie un sprijin și o recunoaștere a eforturilor societății noastre de a se alinia — în ciuda dificultăților tranziției și a adversității unor forțe antieuropene — standardelor democratice europene.

Nu întimplător, Comisia a subliniat în raportul său privind România că la baza acestei recomandări stau progresele României în promovarea democrației, a statului de drept, a drepturilor omului și drepturilor minorităților. Este clar pentru toată lumea că fără îndeplinirea acestor criterii politice, România nu ar fi fost nominalizată. Ne exprimăm convingerea că în luna decembrie, la Consiliul European de la Helsinki, această recomandare va deveni realitate.

Cu atât mai reprobabile și periculoase sînt încercările unor cercuri conservatoare antieuropene de a submina acest proces. Deși declarativ aceste forțe pretind că doresc integrarea europeană, ele nu ezită, de ori cîte ori au prilejul, și de ori cîte ori România se află în fața unor opțiuni istorice, să submineze procesul de integrare. Cum altfel pot fi interpretate repetatele gesturi antimaghiare ale primarului Clujului, campania împotriva amplasării în Parcul Reconcilierii de la

Arad a Statuui Libertății, contestarea vehementă și stigmatizarea autorilor manualelor de istorie alternativă sau presiunile de a impune printr-o lege nedemocratică a cultelor restrîngerea dreptului la asociere religioasă.

Liga PRO EUROPA, prima grupare explicit proeuropeană din România, a militat cu consecvență, încă de la înființarea sa în urmă cu zece ani, pentru reforma democratică a societății românești, implicîndu-se activ în promovarea respectării drepturilor omului, a drepturilor minorităților și în special în dialogul româno-maghiar, pe care îl consideră crucial pentru crearea unui spațiu de încredere, securitate și stabilitate într-o zonă plină de tensiuni și conflicte. Liga PRO EUROPA vede în recenta decizie a Comisiei Europene de a nominaliza România pentru începerea negocierilor de aderare un succes important atît al său, cît și al tuturor forțelor civice și politice de orientare proeuropeană.

De unitatea acestor forțe, de claritatea și coerența mesajului lor va fi tot mai mult nevoie în societatea românească, pe de o parte pentru a rezolva acele condiționalități stringente pe care le-a relevat raportul Comisiei Europene, în special privind situația copiilor

instituționalizați și tratamentul minorității romilor, dar și pentru contracararea tendințelor antieuropene care, în condițiile economice dificile, se prezintă din nou ca un front al salvării naționale.

Deși din păcate uneori ambiguă sau inconsecventă în acțiunile sale, actuala coalitie aflată în fruntea României are merite incontestabile în pregătirea și progresele României pe calea integrării și va găsi în societatea civilă un aliat sincer, cu condiția să fie neechivocă în opțiunea pentru valorile europene și să aibă curajul să-i înlăture din rîndurile sale pe politicienii corupți și duplicitari.

Liga PRO EUROPA apreciază că România are acum, din nou, șansa istorică de a se alătura familiei democrațiilor occidentale stabile și prospere. Este o șansă a noastră a tuturor, pe care nu ne putem permite să o ratăm. Liga PRO EUROPA se declară pregătită să coopereze cu celelalte forțe proeuropene din România și întreaga Europă Centrală și de Est pentru a fructifica oportunitatea reunificării Europei, ca o încununare a marilor schimbări începute în urmă cu zece ani prin căderea zidului Berlinului.

*Consiliul de Coordonare
al Ligii PRO EUROPA*

DIN ACEST NUMĂR:

Marius COSMEANU: PEDAGOGIE ȘI DEMAGOGIE

Sabina FATTI: DUPLICITATE ȘI DIVERSIUNE

PAPP Z. Attila: SZOBORHISZTERIA AVAGY A NEMZETI
UNALOM TÖMLÖCEBEN

Stacy SULLIVAN: ONG-URILE LA ONU

HALLER István: AUSTRIA VS. AUSTRIA

CALENDAR

NAPTÁR

1-9 septembrie — *Conferința partenerilor Fundației Heinrich Böll la Praga.* Cu ocazia acestei întâlniri, cei peste 150 de participanți reprezentând ONG-uri din țările Europei Centrale și de Est și-au prezentat proiectele finanțate de către Fundația Heinrich Böll. Din partea LPE au participat Smaranda ENACHE în calitate de ambasadoare a României la Helsinki, Laura ARDELEAN și Marius COSMEANU.

7 septembrie — *Dezbateri cu privire la respectarea drepturilor copilului,* organizată de Consiliul Județean Mureș. Cu această ocazie au fost prezentate acțiunile comune desfășurate de Direcția Județeană pentru Protecția Drepturilor Copilului cu ONG-urile din județ. Din partea LPE a participat HALLER István.

23 septembrie — *Posibilitățile educației pentru minorități în conformitate cu noua Lege a învățământului,* prelegere susținută de HALLER

István la invitația Parohiei Reformate nr. 8 din Tîrgu-Mureș.

24-26 septembrie — *Să clădim punți de cooperare,* dezbateri organizată de IDEE și Fundația pentru Pluralism la Brașov. Această a XIV-a întâlnire a Centrelor pentru Pluralism a reunit peste 50 de reprezentanți ai ONG-urilor din 23 de țări, avînd ca teme: situația din actuala Iugoslavie, realizarea securității prin inițiative civice, implicarea ONG-urilor în viața polisului. Din partea LPE au participat Marius COSMEANU și HALLER István.

24-25 septembrie — *Forumul ONG Mureș,* organizat de Fundația Alpha Transilvania, Focus Eco Center, Outward Bound, Rhododendron Eco Club și Liga PRO EUROPA. La acest, cel de-al doilea forum județean, la care au participat 50 de organizații, problemele luate în dezbateri au vizat proiectul legii organizațiilor și fundațiilor, a imaginii sectorului neguvernamental, a resurselor umane și financiare, a parteneriatului cu administrația publică locală.

26 septembrie — *Întîlnire de informare a raportorilor ONU asupra discriminării rasiale la București.* Grupul de raportori au purtat o discuție cu reprezentanții unor organizații civice în privința situației comunității de romi din România. Din partea LPE a participat HALLER István.

26 septembrie — *Vizita de informare a unui grup de ziariști din București la LPE,* organizat de Project on Ethnic Relation. Jurnaliștii de la principalele instituții media din Capitală au fost invitați să se informeze cu privire la situația relațiilor interetnice din Tîrgu-Mureș. Din partea LPE au participat Lucia BRISCAN, FODOR Imre, Mircea SUHĂREANU, Laura ARDELEAN și KOVÁCS Gyöngyvér.

september 1-9 — *A Heinrich Böll Alapítvány partnereinek konferenciája Prágában.* Az összejövetel alkalmából a több mint 150, közép- és kelet-európai NGO-kat képviselő résztvevő bemutatta a Heinrich Böll Alapítvány támogatásával megvalósított programjait. A PEL részéről Smaranda ENACHE, mint Románia helsinki nagykövete, továbbá Laura ARDELEAN és Marius COSMEANU vettek részt.

Cuvîntul de deschidere adresat Forumului ONG Mureș de către dr. Alexandru LUPȘA (Fundația Alpha Transilvania)

september 7 — *A gyermekjog betartásának megvitatása a Maros Megyei Tanács szervezésében.* Ebből az alkalomból a Megyei Gyermekjogvédő Igazgatóság és a nemkormányzati szervezetek közös tevékenységeiket mutatták be. A PEL részéről HALLER István vett részt.

september 23 — *A kisebbségi oktatás lehetőségei az új Tanügyi törvény tükrében,* HALLER István előadása a marosvásárhelyi

Cserealj Református Hitközség meghívására.

september 24-26 — *Építsünk hidakat az együttműködéshez,* brassói megbeszélés az IDEE és az Alapítvány a Pluralizmusért szervezésében. A Pluralizmus Központjainak eme XIV. találkozóján 23 ország több mint félszáz, NGO-kat képviselő résztvevője megvitatta Jugoszlávia jelenlegi helyzetét, a biztonság civil kezdeményezéseken keresztüli megvalósítását, az NGO-k szerepét a polisz életében. A PEL részéről Marius COSMEANU és HALLER István vettek részt.

september 24-25 — *Az NGO-k Maros-megyei Fóruma,* az Alpha Transilvania Alapítvány, Focus Eco Center, Outward Bound, Rhododendron Eco Club és a PRO EUROPA Liga szervezésében. A II. Megyei Fórumon, melyen több mint ötven szervezet vett részt, a szervezetek és alapítványok törvénye, a nemkormányzati részlegről kialakult kép, emberi és anyagi erőforrások, a helyi önkormányzattal kialakított partneri kapcsolatok kerültek megvitatásra.

september 26 — *Tájékoztató jellegű találkozó* Bukarestben az ENSZ rasszista diszkriminációt vizsgáló küldötteleivel. A küldöttség a romániai roma közösség helyzetéről érdeklődött NGO-k képviselőitől. A PEL részéről HALLER István vett részt.

september 26 — *Bukaresti újságírócsoport információszerző látogatása* a PEL-nél a Project on Ethnic Relation szervezésében. A legfontosabb fővárosi médiaintézmények újságírói a vásárhelyi etnikumközi kapcsolatok felől szerzett tájékoztatást. A PEL részéről Lucia BRISCAN, FODOR Imre, Mircea SUHĂREANU, Laura ARDELEAN és KOVÁCS Gyöngyvér vettek részt.

Marius COSMEANU

Pedagogie și demagogie

Cînd ești cetățeanul unei țări care în ultimul secol a dat mai multe imnuri, constituții și regimuri politice, decît șefi de stat sau alternanțe democratice, și vezi că un manual de istorie, fie el și alternativ, face K.O. problemele prezentului — declanșînd ridicole dezbateri parlamentare sau „prelucrarea” autorilor în ședințe mediatice de cea mai tristă amintire — realizezi că de fapt se continuă pavlovian trecutul.

Încercarea de a redacta un manual de istorie — cel coordonat de domnul Sorin Mitu și apărut la editura *Sigma* — într-o altă formă decît cea aproape canonizată existentă pînă nu demult, a dus la scandalul deja cunoscut: autorii manualului au ajuns subiecții unor atacuri de neconceput într-o societate care are pretenția că-și respectă cetățenii/intelectualii, iar soluțiile oferite de practicanții transferului de autoritate (regizori, ingineri etc.) au fost cît se poate de radicale: arderea, topirea sau alt tratament termic aplicat întregii ediții. *No comment.*

Execuții publice, chiar dacă ne apropiem de secolul XXI, se mai practică și azi, dar ceva mai la est. A cere însă la nivel parlamentar arderea în public (a unui manual (de istorie (a românilor (etc.))), ne aruncă undeva în Evul Mediu. Invocarea de către domnul Sergiu Nicolaescu a faptului că la fel de talibanic s-a procedat și în decembrie 1989 cu cărțile „lui” Ceaușescu (de parcă acest lucru nu s-ar fi întîmplat la fel în toate revoluțiile de la Guttenberg încoace) este emblematică pentru vremurile pe care le trăim. Adică nimic nou după zece ani. Cel puțin la o parte dintre concetățenii noștri.

Un manual de istorie alternativ este și un exercițiu de democrație, în cazul nostru, un test al schimbărilor din ultimul deceniu. Am putut însă înțelege de mai aproape și un alt aspect: de ce personalități

din trecut cu care azi ne mîndrim, au trebuit să se „dezică” de ideile lor critice la adresa societății din care făceau parte ori să aleagă altă țară pentru a se putea afirma (vorba lui Joyce, de ce să se îndrăgostească ei de România, cînd și România se poate îndrăgosti de ei). Sînt prea mulți cei pe care i-am putea enumera aici. Odinioară, lipsind conștiința faptului că (măcar) pînă la urmă, fiecare aparține aceleiași societăți și are dreptul de a se exprima asupra a ceea ce este comun, mulți au ales, ca rezultat al unui tratament similar celui căuia îi sîntem martori zilele acestea, calea emigrării (cînd au apucat să facă acest lucru). Probabil că mulți dintre ei, în condițiile de azi, ar alege aceeași soluție.

Într-una din formulările sale memorabile, Witold Gombrowicz spunea că e cu atît mai polonez cu cît e mai... anti-polonez. Pe bună dreptate. Ce poate fi mai sănătos pentru progresul unei societăți decît autocritica ce contrabalansează romantica egocentristă. La noi, domnul Mitu și colegii domniei sale nu au fost nici măcar critici (poate doar indirect, la felul în care s-a scris istoria pînă acum). Totuși, oferindu-ne această alternativă la manualul — vai! — clasic, ei au ajuns inamicii numărul unu al unui public neavizat în materie de istorie. Atîta timp însă, cît apariția unor astfel de manuale va fi condiționată și de alte aprobări decît cele ale specialiștilor, nu avem de ce să ne mirăm de eventualele aventurări ulterioare ale societății românești în tenebrele istoriei. Continuînd să ne denigrăm valorile, nesesiizîndu-le sau neacceptîndu-le rostul, vom mai dormi (duși!) după cum ne-am așternut...

*

Într-unul din editorialele sale, întrebîndu-se retoric cîte istorii avem, domnul Cristian Tudor Popescu încearcă să încarce istoria cu un soi de sacralitate, cu o aură care să o facă imună la strădaniile de a o face mai atractivă — prin prezentare, limbaj sau abordare — celor care urmează să o învețe. Interdependența

intrinsecă dintre istorie și mit, legendă sau altă sursă emoțională (de parcă Mircea cel Bătrîn ar fi Pamela Anderson) pe care o vede orwellianul ministru al Adevărului (unic, mai încapă îndoială?), nu demonstrează altceva decît că cel care se joacă cu istoria este chiar dînsul. Jindul acesta după compensații sentimentale oferite de filele unui manual de istorie n-are nimic de-a face cu știința. Or, istoria a încetat de mult să mai fie structurată pe psihologia privitorilor de telenovele...

În țări mai avansate, demitizarea (și nu „demituizarea”, domnule Popescu!), ține nu de istorie, ci de istoria predării ei, eventual de psihologia socială. Ea constituie un indicator al gradului de raționalitate și de normalitate cu care o societate se raportează la ea însăși. În România zilelor noastre, ea ține mai curînd de profilaxia socială. Respectîndu-ne trecutul, nu în toate perioadele lui, bineînțeles (nu ne poate nimeni cere să ne victimizăm, asumîndu-ne aberațiile unor conducători sau ale unor epoci cu care nici măcar nu am fost contemporani), nu înseamnă ca tinerii să învețe despre acesta doar în termeni superlativi.

Cum însă marea majoritate a societății românești este victima istoriei rolleriene, „construită” pe grozăviile și reflexele comuniste, atacatorii de azi ai manualelor alternative bat la uși deschise. Pînă cînd însă istoria se va preda într-un soi de poziție de dreptți, respingînd cu agresivitate alternativele, vom fi iarăși...

Continuînd să ne proslăvim personalitățile istorice într-un mod patetic, reducîndu-ne istoria (poporului!) mai mult la una a elitelor, vom perpetua și pe mai departe paternalismul, amăgînd o mare parte a societății cu modele emoționale și mito(căno)logii. Așa se va face că vom avea și de aici încolo, sportivi de primă mînă, fără sport de masă, olimpici excelenți la matematică, cu elevi care cer scoaterea acestei materii din programe și spații publice inundate de simbolurile trecutului, cu cetățeni complexați de prezent.

Duplicitate și diversiune

Transilvania revine în centrul atenției mai cu seamă în preajma alegerilor generale sau după caz, atunci când puterea de la București încearcă să mute atenția opiniei publice de pe chestiunea economică sau socială pe o presupusă amenințare la granița de vest a țării. Diversiunile și pasiunea duplicitară se întâlnesc deopotrivă la partidele din opoziție și la cele aflate la putere, desigur cu nuanțe diferite exprimate în limbaje diferite, dar cu același scop: câștigarea electoratului prin exercițiul naționalismului. Inițiativa guvernului Vasile de a reazeza monumentul celor 13 generali pașoptiști martiri la Arad, după îndelungi tratative purtate la nivel diplomatic între ministerele de externe română și ungar, a degenerat într-o dezbateră sterilă cu tema: demnitatea națională. Politicieni, ziariști, istorici au încercat să convingă într-o polifonie a enunțării cu atonalități derutante că reinstalarea *Monumentului Libertății* în locul în care a fost așezat în urmă cu mai bine de 100 de ani, jignește demnitatea noastră națională. Explicația naționaliștilor, de diverse culori și ocupații, adesea lipsită de logică se bazează pe transferul problemei într-o altă temporalitate, dezvoltând un sistem care debordează de interpretări fără nici un raport cu obiectul lor. Brusc, patrioții moderați au găsit că grupul statuar poate fi remontat într-un viitor *parc al reconcilierii* dacă i se alătură statuia lui Avram Iancu. În principiu soluția este bună, dar de ce bunii români au simțit nevoia construirii în Arad a unei statui a fruntașului revoluționar ardelean abia acum? Resurecția artificială a bravării trecutului este comandată de interese electorale meschine, dar acceptarea himerelor naționaliste și propagarea lor cu ajutorul elitelor arată cât de adânc sînt înrădăcinate stereotipurile etnice, loialitatea prost înțeleasă față de istorie, destoinicia cu care sîntem dispuși să apărăm miturile și mitologiile care ne-au fost inoculate în ultimii cincizeci de ani.

Festivitatea programată de oficialii de la București pentru reamplasarea grupului statuar al generalilor pașoptiști

martirizați a eșuat într-un exercițiu de complezență. După ce Radu Vasile a pus la punct detaliile evenimentului împreună cu omologul său ungar, premierul român a ieșit din joc cu seninătate și l-a lăsat pe invitatul său să se descurce cum poate. Șeful guvernului de la București s-a speriat de rumoarea naționalistă care a început să înconjure acțiunea de reconciliere pusă la punct neprofesionist de autoritățile române și a preferat să lipsească de la ea, uitînd că trebuia să fie gazda premierului ungar. Campania electorală demarată în forță de partidele din opoziție i-a înspăimîntat atît de tare pe guvernanții de la București încît l-au lăsat pe prefectul de Arad să se descurce cum poate cu statuia, cu înalții oficiali ungari, cu presa arțăgoasă, cu manifestații incitate de discursurile naționaliste.

Partidele aflate la guvernare au reacționat după reflexul opoziției: PD a declarat că opinia publică nu poate accepta amplasarea *Monumentului Libertății* și ca atare Partidul Democrat consideră inoportună acțiunea, PNL nu l-a tras la răspundere pe primarul liberal din Arad care s-a opus cu toate forțele reazării grupului statuar, iar PNȚCD a preferat să tacă.

Probabil că dacă primul ministru s-ar fi dus la Arad și ar fi participat în mod firesc alături de omologul său ungar la comemorarea pe care maghiarii o organizează anual acolo pentru cinstirea memoriei eroilor martirizați în acel loc, campania naționalistă pornită din toate părțile ar fi fost mai ușor de demontat. Primul ministru a încercat să anuleze efectele unei decizii deja luate, dar nu a înțeles că nu poate anula și faptul de a fi decis odată. Ar fi fost

mult mai onest, și mult mai productiv pentru partea română să argumenteze deschis de ce *Monumentul Libertății*, construit cu mai bine de un secol în urmă, nu știrbește cu nimic demnitatea noastră națională, de ce el poate să-și reia acum locul și de ce conservarea amintirilor este o defensivă slabă și precară și o conservare împotriva firescului.

Reconciliere
îsterică

PAPP Z. Attila

Szoborhisztéria, avagy a nemzeti unalom tömlőcében

Articolul semnat de Papp Z. Attila, *Isteria statuiilor sau în temnița plictiselii naționale este o abordare fără patimi a unei probleme care a declanșat — din nou — un scandal al patimilor inter-etnice: Parcul Reconcilierii (de unde prefixul?) din Arad și reșezarea în acest spațiu a Monumentului Libertății.*

„Partea tristă în toată această isterie a statuii o constituie plictiseala națională piuită în spatele ei. Ea este într-adevăr plictisitoare deoarece e plictisitor să repeți, să spui sau să ascuți de fiecare dată aceleași argumente, e plictisitor să auzi aceleași lucruri la un meci de fotbal, ca și la o comemorare a unui eveniment istoric (bunăoară: »vafară cu ungurii din țară«), e plictisitor că aceleași oameni flutură de ani de zile aceleași fantasmagorii. Faptul că toate aceste întâmplări îmi par plictisitoare, nu are probabil nici o semnificație pentru politica internă a țării, cred însă că ar putea avea oarece relevanță dacă la un moment dat reprezentanții UE sau ai altor organizații internaționale se vor găsi să spună conducătorilor politici români că: »Domnilor, sunteți atît de plictisitori, cu dumneavoastră se împlinesc mereu aceleași lucruri. Vă rugăm deci, ca pe viitor să nu ne deranjați!«”

lehet: egyrészt egy paradox nacionalista decentralizációs igény megfogalmazását, másrészt városok közötti szolidaritás jegyét láthatjuk; ha ilyen esetek az etnikai hőbörgésektől mentes témákban gyakran előfordulnának — például ha költségvetési elosztások ügyében Kolozsvár leszavazna egy-két kormányhatározatot, vagy beperelné a kormányt, mert Galac vagy Krajova aránytalanul több pénzt kap — akkor ténylegesen decentralizációról beszélhetnénk).

Először Radu Vasile miniszterelnök (politikusok kényes találkozókat elkerülendő stratégiájával élve) beteget jelentett, és Valeriu Stoica igazságügy-minisztert bízta meg a román kormány képviselésével. Ő azonban liberális politikushoz nem méltó módon vagy belebetegedett a sajtóban egyre intenzívebben megjelenő, a nemzeti szoborhisztéria tárgykörébe tartozó cikkekbe, vagy talán ő maga is a jövőévi választásokra gondolva lemondta megbízatását. „Természetesen” utólag sajtótájékoztatót kijelentette, Romániában nem lehet szavazatokat nacionalista retorikával szerezni (de ezt nyilván kételkedéssel kell fogadnunk, hiszen az újabb közvéleménykutatások nem ezt igazolják). Végül a román-magyar megbékélési gesztus román oldalán Arad megye prefektusa volt kénytelen résztvenni, miközben magyar részről rangos kormányküldöttség volt jelen: igazságügyminiszter, miniszterelnök felesége, közlekedési miniszter, külügyi államtitkár, stb. De román részről nemcsak Arad megye főispánja jelent meg, hanem a „fiúk” is. A „fiúk” alkották azt a

hangoskodó csoportot, amelynek az volt a feladata, hogy megakadályozza, vagy legalábbis zavarja a megemlékezéseket. Hírek szerint a más megyékből odarendelt „fiúk” eme patrióta szolgáltatásukért némi pálinkát és 150000 lejt kaptak. Viszonylag elég olcsón adták el magukat, hiszen legyen bármilyen forrólelkű hazafi is valaki, ebből az összegből március 15-ig nem lehet kihúzni.

Az eseményeket persze sokféleképpen lehetne értelmezni, belpolitikai eseményekkel össze lehetne vetni, hátsó avagy politikai szándékok után lehetne kutakodni. Azonban számomra nem ezt sugallta mindez, hiszen a megemlékezések végülis komolyabb incidensek nélkül lezajlottak. Ami szomorú az egész hisztériában az a szoborhisztéria mögött meghúzódó *nemzeti unalom*. Igenis unalmas, mert ismétlődő, ugyanazon érveket többször elmondani, vagy végighallgatni, unalmas azt hallani egy focimeccsen is, mint egy történelmi megemlékezés kapcsán (vö: „afară cu ungurii din țară”), unalmas hogy ugyanazon emberek évek óta ugyanazokat a fantazmagóriákat szellőztetik. Az, hogy számomra unalmasak ezek a történetek, annak valószínű semmilyen belpolitikai jelentősége nincs, de annak gondolom lehet némi relevanciája, ha egyszer csak EU-tisztségviselők, vagy más nemzetközi szervezetek képviselői azt találnák mondani vezető romániai politikusoknak: „Uraim, Önök olyan unalmasok, Önöknél mindig ugyanaz történik. Kérjük az elkövetkezőkben ne zavarjanak!”

ONG-urile la ONU

Plecînd, așa cum o arată și titlul, de la întîlnirea anuală ținută cu organizațiile neguvernamentale la sediul ONU din New York, autoarea articolului ia ca exemplu implicarea ONG-urilor în reconstrucția regiunii Kosovo și prezintă importanța ea și perspectivele pentru acestea în secolul XXI.

Stacy Sullivan a parcurs Balcanii timp de doi ani, lucrînd pentru revista Newsweek. Recent a publicat articole referitoare la Kosovo pentru The New York Times și The New Republic.

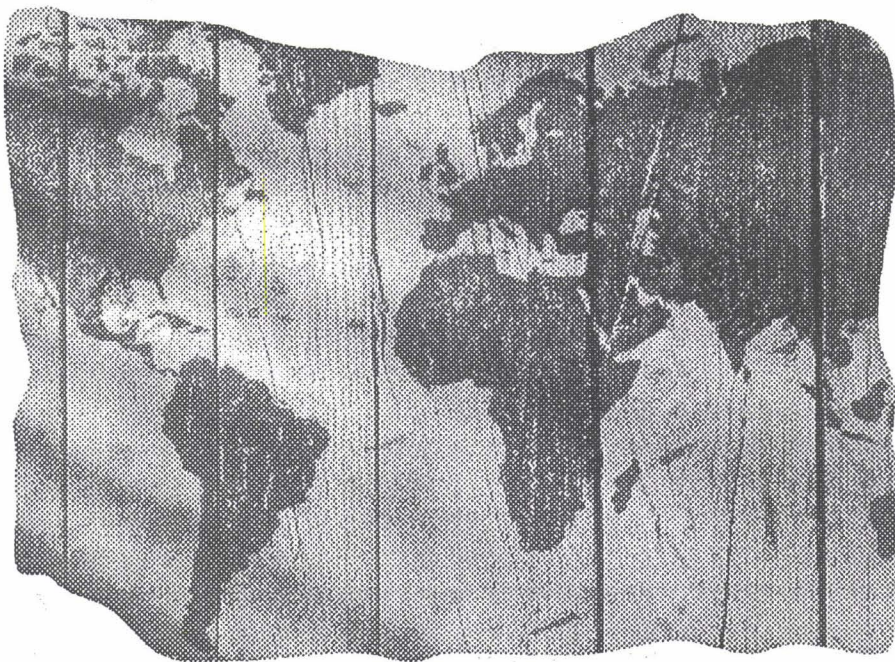
inițiative de reconstrucție vizibile în Kosovo, marea lor majoritate fiind realizată prin inițiative locale cu sprijinul ONG-urilor. Ca o ironie, pentru că albanezii au fost o lungă perioadă excluși din administrația publică din Kosovo, ei formează o clasă comercială dinamică și sîrguincioasă de vînzători, distribuitori și constructori, implicîndu-se puternic în inițiativa de reconstrucție. Cei mai mulți dintre ei s-au străduit să-și aranjeze cel puțin o cameră în casa lor pentru a putea supraviețui iernii care urmează. Dar așa cum afirma președintele Națiunilor Unite, Annan: „Cînd vorbim despre reconstrucție în Kosovo, știm că nu există suficiente cărămizi și mortar”. Prin

Afît guvernele, cît și donatorii încep să recunoască ONG-urile ca pe niște parteneri importanți în procesul de dezvoltare. Astfel, la 15 septembrie, reprezentanții a 2800 de organizații non-guvernamentale (ONG-uri) s-au întrunit pentru întîlnirea anuală de trei zile de la Sediul Central al Națiunilor Unite din New York. Secretarul general Kofi Annan a descris întrunirea ca pe o modalitate de pregătire a „proiectului politic și economic pentru secolului XXI”. Annan a vorbit despre necesitatea ca Națiunile Unite, ONG-urile, guvernele și corporațiile private să coopereze în vederea realizării acestui proiect. Cea care a deschis însă dezbaterile a fost regina Noor a Jordaniei. Ea a arătat că deși ONG-urile, corporațiile private și guvernele au avut vreme îndelungată suspiciuni una față de cealaltă, „Din fericire acesta situație pare să se schimbe”. „Afît guvernele, cît și donatorii — a spus vorbitoarea — încep să recunoască ONG-urile ca parteneri importanți în procesul de dezvoltare.”

Același principiu al cooperării, unul care se îndepărtează de tradiționala relație donator-beneficiar, a fost adoptat și de către Agenția Internațională pentru Dezvoltare a Statelor Unite (AIDUS), care are vechi și strînse legături cu ONG-urile. După cum arăta recent Donald Pressley — administratorul asistent al AIDUS — într-un discurs ținut în fața Congresului: „Obiectivul meu principal pentru biroul nostru este stabilirea unor parteneriate durabile, afît între cetățeni, organizații din Statele Unite și țările din regiune, cît și între țările respective între ele”.

Noul teren de testare internațională al unei astfel de cooperări cu ONG-uri partenere îl constituie reconstrucția din Kosovo. Misiunea ONU din Kosovo (MONUK) a creat o administrație civilă internațională fără precedent prin complexitatea și scopul ei pentru o instituție internațională. Ea reprezintă un conglomerat de organizații multilaterale care sînt considerate partenere

depline ale ONU, aflate în același timp sub conducerea acesteia. Acești parteneri, pe lîngă Națiunile Unite, sînt: Înaltul Comisariat ONU pentru Refugiați (ICONUR), care este acreditată cu asistență umanitară, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), care se ocupă de democratizare și crearea de

instituții; și Uniunea Europeană (UE) care participă la reconstrucție. De asemenea, aproape toate eforturile și proiectele acestor patru organizații internaționale care se ocupă de administrarea regiunii Kosovo sînt completate de ONG-uri, care lucrează tot mai mult împreună cu guvernele și firmele private.

Cînd forțele sîrbești au fost forțate să părăsească Kosovo, ca urmare a celor aproape trei luni de bombardamente ale NATO, ele au lăsat în urmă un teren ars și plin de dărîmături: grupuri de case arse, cîmpuri de cadavre umane și animale și sute de mii de vieți zdruncinate. În ansamblu, se estimează că au fost ucși 10.000 de persoane și s-au distrus 85.000 de case. Există deja un număr enorm de

urmăre, reconstrucția regiunii nu presupune doar reconstruirea de case, ci și refacerea instituțiilor. Aceasta înseamnă să-i învățăm pe administratorii publici locali, să creem și să antrenăm forțele poliției locale și să construim societatea civilă. Ea înseamnă de asemenea și stabilirea unui nou sistem penal, a unui sistem judiciar legitim și a unei prese libere. Marea majoritate a acestor obiective vor fi realizate de ONG-uri și partenerii lor guvernamentali sau din sectorul privat.

În Kosovo sînt în jur de 90 de ONG-uri, și chiar dacă nu există încă un sistem

(continuare în pagina 8)

Stacy SULLIVAN

„Oamenii care așa rău ne conduc“

Poate că ar trebui să încep de la definiția O.N.G, poate ar trebui să prezint importanța unui Forum Județean al organizațiilor neguvernamentale. Consider însă, că simplul fapt că după aproape 10 ani, organizațiile mureșene există încă este dovada irefutabilă a faptului că ele, prin activitatea lor, eficientă sau nu, mediatizată sau umbrită de evenimente cotidiene, răspund unei cerințe sociale.

Diferite ca domeniu de activitate, ca mijloace prin care își desfășoară activitatea, ca segment de populației căreia i se adresează, organizațiile mureșene au însă o finalitate comună, lucru demonstrat de altfel și de răspunsurile pe care participanții le-au dat în fișele de evaluare. Respondenții au apreciat în procent de 100% necesitatea organizării acestui forum.

Conceput de cele 5 organizații (Fundatia Alpha Transilvania, Focus Eco Center, Rhododendron, Outward Bound Romania și Liga PRO EURO-PA) drept o bursă de idei, cel de-al doilea forum județean a adunat în sala de consiliu a Primăriei Tîrgu-Mureș peste 80 de participanți reprezentând în total 50 de O.N.G-uri. Problemele luate în dezbateri au vizat proiectul legii organizațiilor și fundațiilor, a imaginii sectorului neguvernamental, a resurselor umane și financiare, a parteneriatului cu administrația publică locală.

Despre rezultatele celor două zile de discuții, concepute în forma unei burse de idei prefer să las să vorbească participanții. Astfel, 59% dintre ei aveau așteptări moderate de la această manifestare, iar 35% aveau așteptări mari și foarte mari. Despre lucrările Forumului, 65% dintre respondenți apreciază derularea manifestării în termeni de bine și foarte

bine în timp ce doar 6% consideră lucrările forumului slabe și foarte slabe.

În ceea ce privește „marile câștiguri“ ale acestui Forum,

un top al lor ar așeza pe primul loc faptul că „am înțeles cât de important este să ne întâlnim și să schimbăm informații și idei“, iar pe poziția imediat următoare „am avut posibilitatea să întâlnesc alte organizații activând în domeniul meu“ și „am avut posibilitatea să văd cât de dezvoltat este sectorul neguvernamental în județul meu“. Au mai fost punctate materialele informative primite și posibilitatea de a-și face auzit punctul de vedere.

Discuțiile acestui Forum au mai scos la iveală încă un aspect. În ciuda activităților susținute ale organizațiilor mureșene (3 organizații țîrgumureșene au adus în comunitate în anul 1998 nu mai puțin decât suma de 2.678.287.489 lei, ceea ce înseamnă că prin atragerea de finanțări externe, cele trei organizații au dat practic fiecărui țîrgumureșean (beneficiarii programelor noastre) suma de 15.943 de lei. La aceasta se mai adaugă munca voluntară și/sau plătită prestată în decursul aceluiași an de către cele trei organizații în folosul Cetății. În plus, tot anul trecut, cele trei organizații au virat în bugetul statului suma de 155.301.844 lei (reprezentând taxe și impozite). Imaginea acestora însă, atât în mass-media cât și în imaginarul colectiv rămîne încă confuză.

Dincolo de aceste realități, cele două zile de discuții și prezentări, cu aspectele lor pozitive și negative, mi-au adus în memorie răspunsul dat de un concetățean la întrebarea „Ce este o organizație neguvernamentală?“ — „Oamenii care așa rău ne conduc“!

(L.A.)

Mesajul doamnei Smaranda ENACHE

Participanților la cel de-al II-lea FORUM ONG-MUREȘ

Stimate participante și stimați participanți,

Mă bucur că cel de-al doilea Forum ONG-Mureș reușește să se reunească azi, și sînt convinsă că la încheierea lui vor rezulta idei importante pentru organizațiile noastre.

Permiteți-mi, ca în calitate de copreședintă a Ligii Pro Europa să vă împărtășesc câteva gânduri: Cred că nu exagerăm dacă afirmăm că nici unul din progresele societății noastre, înregistrate în ultimii zece ani, nu ar fi fost posibil fără contribuția organizațiilor neguvernamentale. Cu toate acestea, nici imaginea noastră publică, nici chiar rezultatele eforturilor noastre nu sînt atît de vizibile precum am merita, sprijinul și respectul cuvenit din partea comunității sau a autorităților locale lăsîndu-se adesea așteptate.

Cred că dacă primul FORUM a fost un succes pentru că a reușit să reunească un număr important de organizații, foarte diferite, cel din acest an poate deveni un succes numai dacă organizațiile neguvernamentale vor putea lăsa deoparte divergențele, și se vor putea angaja într-un dialog real, care să conducă la articularea unui mesaj comun. Nimeni nu trebuie să renunțe la autonomia sa, dimpotrivă. Dar nimeni nu poate reuși doar singur.

Noi, cei de la Liga Pro Europa, de-a lungul celor zece ani de existență ne-am pus, cît am putut, în slujba societății civile locale. Am acordat asistență tehnică, uneori chiar financiară, am împărtășit experiența și expertiza noastră celor care ne-au solicitat-o, am oferit informații și contacte. Prin aceasta nu am devenit mai slabi, ci dimpotrivă, mai puternici. Forța noastră stă și în numărul nostru: numărul de cetățeni responsabili capabili și dornici de acțiune.

Astăzi, e bine să privim în jur ca să constatăm cît de puțini am rămas și cît de dependenți sîntem de finanțările externe sau de bunăvoința momentană a diferitelor autorități. Fără asumarea conștientă și coerentă a acestei unități vom dispărea și noi, și odată cu organizațiile noastre vor dispărea grija pentru cei săraci, pentru persoanele handicapate, pentru copiii și femeii, pentru drepturile omului și minorităților, pentru puritatea mediului, pentru transparența administrației.

În această vară, acasă la Tîrgu-Mureș, mi s-a dezvăluit o anumită oboseală, apatie și demobilizare, inclusiv din partea societății civile. Pe drept cuvînt, cei zece ani ai tranziției ne-au erodat, și este de multe ori și vina noastră de a nu fi atras destule energii tinere de partea acestei lumi generoase a anonimatului asumat. Astăzi e momentul să gîndim împreună alternativele. Am toată speranța că veți găsi înțelepciunea necesară pentru a hotărî ceea ce este mai bine pentru toți. Pentru societate în general, pentru societatea civilă în particular.

Primiți vă rog aceste gânduri de speranță dintr-un ținut nordic unde societatea civilă joacă un rol esențial în apărarea valorilor umane de toleranță, solidaritate și într-ajutorare.

Cu stimă,

Smaranda Enache

Helsinki, 23 septembrie 1999

Pe Internet, la adresa:

www.proeuro.netsoft.ro

Puteti afla

- ce este Liga PRO EUROPA
- ce conțin cele mai importante proiecte:
 - Centrul Intercultural
 - Biroul de Drepturile Omului
 - Editura PRO EUROPA
 - Centrul de Documentare
 - Colegiul Democratiei
 - Departamentul de Ecologie
- opinia noastră
- cine coordonează proiectele
- ce activități au avut loc în ultimele luni

ONG-urile la ONU

(continuare din pagina 6)

financiar, reguli sau legi comerciale, nici măcar ONG-uri-bănci care să se fi deschis, totuși s-au demarat proiectele de reconstrucție pe termen scurt în colaborare cu Națiunile Unite, guvernele, alte NGO-uri, ajutoare locale, oameni de afaceri locali și companii private. Cât privește reconstrucția pe termen lung, proiectele sînt în derulare și implicarea ONG-urilor, ca și colaborarea cu alte grupuri, pare să crească substanțial, nu în ultimul rînd și pentru că șeful Misiunii ONU în Kosovo, Bernard Kouchner, vine din sfera neguvernamentală. El a fost fondatorul organizației Medicii Fără Frontiere și cunoaște efectiv modul în care pot acționa ONG-urile. Una din primele lucruri pe care Înaltul Comisariat ONU pentru Refugiați le-a făcut în Kosovo pentru a asigura că ONG-urile vor fi utilizate la capacitate maximă a fost acela de a acorda fiecărui ONG o Arie de Responsabilitate (ADR). ONG-urile au făcut apoi o evaluare a nevoilor pe care le are fiecare arie și a început să coopereze cu organizațiile locale, cu întreprinzătorii comerciali, cu alte ONG-uri și cu guvernele pentru satisfacerea acestor erea acestor nevoi.

Stacy SULLIVAN

Austria vs. Austria

Coșmarul s-a transformat în realitate. Într-o țară care relativ recent a devenit membră a Uniunii Europene, un partid xenofob (putem liniștit să-i spunem: fascistoid) a cîștigat aproape o treime din voturile alegătorilor, ajungînd pe locul doi și punînd astfel partidele democratice în imposibilitatea de a forma un guvern eficient. „Noi — declara Jörg Haider, liderul formațiunii Partidul Libertății, la o zi după alegeri — *sîntem deschiși către toate partidele spre a forma o coaliție guvernamentală*”. Nimic mai elocvent decît această (lipsă de) opțiune. Scopul scuză mijloacele, iar urmașul lui Hitler, ca și Hitler însuși de altfel, ar intra la guvernare sub orice formă, numai să se știe aflat la putere. Iar de pe poziția celui care are puterea în mîna, tonul discuțiilor ar deveni cu totul altul...

„Austria să aparțină austriecilor” — sună sloganul, atît de familiar și românului de rînd, care a adus succesul extremei drepte și insuccesul democrației austriece. Istoria a arătat însă, de repetate ori, că astfel de mentalități sînt destructive; destructive pentru însăși statele care le adoptă ca politică oficială. Pentru că Austria lui Haider, dacă se împlinește visul acestui epigon, nu va aparține austriecilor. Ea nu va aparține nimănu.

Teama care a curpins austriacii capabil să vadă și dincolo de promisiunile ieftine de genul celor referitoare la reducerea taxelor, s-a extins acum și asupra comunității internaționale, în special asupra Uniunii Europene. Pe bună dreptate ne putem întreba: este oare Uniunea Europeană capabilă să trateze curentele fascistoid din interiorul său? Și cum va arăta o Uniune lărgită, cu țări unde stafia trecutului poate renaște oricînd? Întrebările lasă mari semne de îndoială în ce privește oportunitatea extinderii și, pînă cînd țările membre nu sînt „europenizate”, se riscă viitorul întregii Uniuni.

Într-o țară unde „simplul cetățean” (provenind din chiar „fruncea” țării, Banatul) trage concluzia — din supărarea față de un patron italian care nu ar fi plătit salariile — că „NATO numai taie și spînzură”, fapt mediatizat prin televiziunea publică, (nemaivorbind că relația patron italian — NATO, neplata salariilor — tăiat și spînzurat este de o evidență „indiscutabilă”, iar reporterul nici măcar nu s-a sinchisit să ceară lămuriri...), succesul unuia ca Haider dă fiori. Pînă acum a existat o vagă speranță că integrarea României (Poloniei, Cehiei, Ungariei, Bulgariei etc.) în Uniunea Europeană și/sau în NATO va avea ca efect democratizarea fără șanse de recidivă spre totalitarism. Această speranță s-a spulberat însă la 3 octombrie.

Un optimist ar putea considera rezultatul alegerilor din Austria ca fiind un noroc. Noroc, pentru că trage un semnal de alarmă. Noroc, pentru că s-a întîmplat în Austria și nu mai spre estul continentului. Noroc, pentru că Haider a obținut „numai” locul doi. Noroc, pentru că astfel partidele democratice vor fi obligate să strîngă rîndurile și să coalizeze împotriva politicii urii. Totuși, ar fi mult mai bine fără un astfel de „noroc”, care, chiar dacă poate alerta lumea democratică, poate da totodată și speranțe stimulante mișcărilor extremiste.

HALLER István

În mod natural se naște întrebarea: cui i se adresează „inocentul” afiș electoral?

Există sau nu discriminare rasială?

La 26 septembrie 1999, reprezentantul Biroului pentru Drepturile Omului al LPE și un grup de raportori ONU au purtat o discuție în privința problemei discriminării rasiale din România. În urma vizitei grupului mandatat să monitorizeze situația romilor din Europa Centrală și de Est va fi întocmit un raport către Înalțul Comisariat pentru Drepturile Omului.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (ONU, 1965) definește discriminarea rasială ca fiind „intemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică” (art. 1), lărgind astfel sfera aplicabilității la membrii tuturor grupurilor etnice. Afit discriminarea directă (spre exemplu cele de genul „exclus romi”), cât și cea indirectă (observabilă prin efectele ei, cum sînt indicele educațional sau cel de șomaj, atunci cînd ele diferă semnificativ de media generală, ca și slaba reprezentativitate în cadrul poliției sau a altor autorități etc.) sînt interzise prin Convenție.

Situația romilor fiind rezultatul evident al unei discriminări istorice, grupul de raportori ONU a fost interesat în primul rînd să afle în ce măsura situația se menține datorită politicii actuale a Guvernului României. De asemenea ei au dorit să știe ce s-a făcut, ce se face și ce ar trebui să se facă pentru punerea în aplicare a obligațiilor ce revin Guvernului prin Convenție, care, printre altele, prevede că: „fiecare stat-parte trebuie, prin toate mijloacele corespunzătoare, inclusiv, dacă împrejurările o cer, prin măsuri legislative, să interzică discriminarea rasială practică de persoane, grupuri sau organizații și să-i pună capăt acesteia” (art. 2, lit. d).

Vizita grupului de raportori a venit într-un moment în care Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale — prin care însuși Guvernul României — mai cu timiditate, mai cu hotărîre, mai din inițiativă proprie, mai datorită unor recomandări a fost promotorul unor acțiuni importante. Atacat „de o anumită parte a presei” (și de multe ori se pare că „o altă parte a presei”) nici nu există sau nu se face auzită) pentru tot ceea ce face, în schimb atacat și din partea celor care monitorizează situația romilor pentru

tot ceea ce nu face, Departamentul se află într-o poziție ingrată. Această poziție — speră organizațiile neguvernamentale

active în domeniul drepturilor omului — nu va împiedica Guvernul să recunoască competența Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, recomandată de Grupul de lucru pentru minorități al ONU la sesiunea a V-a din mai 1999 (despre care am relatat în numărul 4-5/1999).

HALLER István

Apartheid...

Motto: „A = A. Mare scofală!”

(Leon Wieseltier — Împotriva identității)

Intoleranța față de romi a avut și are drept cauză situația socială precară, precum și existența unor prejudecăți cimentate de lipsa de informații precum și de indiferență. Nu rareori ne este dat, ca simpli spectatori, să asistăm noi înșine la manifestările publice ale acestei intoleranțe. Dar odată puși în față unor asemenea situații, nimeni nu își asumă rolul de apărător, ca semn al unei impasibilități ajunsă o dezirabilitate socială. O astfel de situație, care ne oglindește în întreaga noastră lașitate, ne poate însă îndemna să reflectăm asupra datoriilor pe care le avem ca membri ai societății.

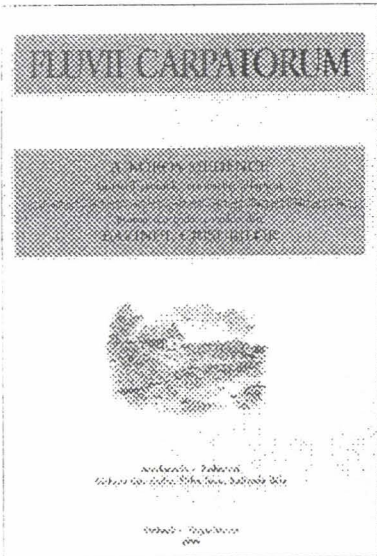
Poate că întîmplarea despre care o voi povesti nu ar fost cu nimic mai deosebită, dacă finalul ei nu ar fi adus în discuție o mai veche problemă, și anume pe cea a lipsei de educație. Într-una din dimineațele acestei luni, mă aflam în microbusul uneia din firmele de transport în comun ale urbei. La una din stații, două rome îmbrăcate în strai tradițional, și-au exprimat intenția de a urca în microbus, întrebînd dacă destinația

lor coincide cu cea a „maxi-taxiului”. Pasagerii, vizibil iritați, cereau din priviri ajutor șoferului. Acesta, stăpîn absolut, le-a întors cu dezinvoltură din drum pe cele două rome mințind asupra destinației. Imediat însă ce microbusul s-a pus în mișcare, pasagerii și-au exprimat gratitudinea față de șofer. „Dacă urcau astea, nu știu cum mai călătoream” — se confesa un pasager între două vîrste, deși existau încă locuri libere. „E mai bine așa” răspunde o doamnă de vîrsta a treia, — „Să meargă pe jos” a mai adăugat o tînără mamă în timp ce aranja haina fetiței pe care o ducea probabil la grădiniță. Și în liniștea ce a urmat, șoferul, încurajat poate și de solidaritatea, probabil nesperată, a pasagerilor și-a motivat mîndru gestul: „Eu sînt pățit cu aștia. Toți călătoresc pînă la capăt. Dar la mine în mașină sigur nu mai urcă nici unul... Numai cei ce știu să citească” a mai adăugat cu un aer gînditor. Dar apoi, vesel, se întoarce din nou spre călători: „Dar din aceștia NU SÎNT!”.

Laura ARDELEAN

Noi apariții de carte

Liga PRO EUROPA în colaborare cu editura Tisza Klub din Szolnok publică volumul *Starea naturală a văilor din Bazinul Crișurilor/A Körös-Medence folyó-völgyeinek állapota care*

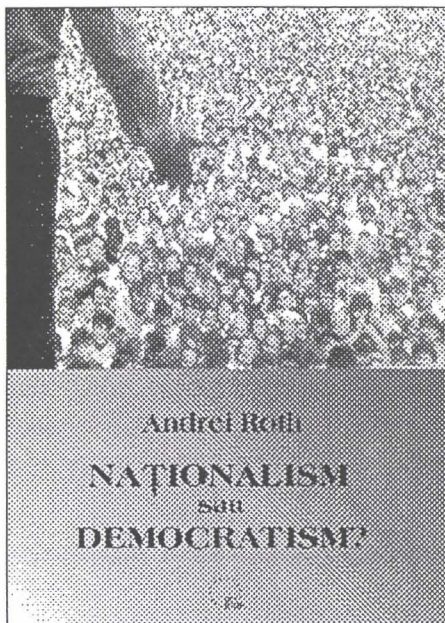
Körös-Medence folyó-völgyeinek állapota care îi are ca autori pe Sárkány-Kiss Endre, Sîrbu Ioan și Kalivoda Béla, care cuprinde o bogată prezentare a mediului natural și uman al regiunii, continuînd linia volumelor anterioare publicate despre râurile Mureș și Someș. Cititorul poate găsi în paginile ei informații dintre cele mai interesante privitoare la întregul sistem ecologic al zonei. Într-o lume urba-

nă în care natura se transformă tot mai mult în exoticul sfîrșitului de săptămîină, o carte ca aceasta nu poate decît să ne bucure.

*

Cel de al doilea volum este cel semnat de sociologul Andrei Roth și lansat de curînd la Cluj. Avînd un titlu provocator — *Naționalism sau Democratism?* — el ține tot de ecologie, dar de una a mentalului și, așa cum susține însuși autorul, ea își propune să realizeze o analiză a celor două concepții antagonice cu o argumentare detaliată a propriei opțiuni:

„Nu-mi fac nici o iluzie că i-aș putea convinge pe cei ce nu vor să gîndească în chip rațional și să se debaraseze de prejudecățile lor. Mă adresez oamenilor dispuși la o discuție în cadrul și conform regulilor raționalității științifice. Supun atenției acestora date empirice și argumente teoretice, invitîndu-i să le cîntărească și să judece în consecință.”

Andrei Roth
**NAȚIONALISM
 sau
 DEMOCRATISM?**

**Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:
www.proeuro.netsoft.ro**

CONTENTS:

P. 1, 6: Stacy Sullivan covered the Balkans for year for *Newsweek* and, most recently, has written out Kosovo for the *New York Times Magazine* and *The New Republic*. Her article *The invasion of NGO's* is an assessment of the perspectives opening for the civil society in the next century.

P. 2: *Calendar/Naptár* — A Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in October 1999; *There Is or Not Racial Discrimination?* — In September 26, a member of the Human Rights Office of Pro Europe League has a meeting with group of reporters of UN on the situation of racial discrimination in Romania. The article is a short presentation of the topic and of the main points of the discussion.

P. 3: *Pedagogy and Demagogy* — An editorial which analyze the debate between the liberals and conservatives in the question of the newly published alternative history handbooks.

P. 4 and 5: *Duplicity and Diversion* (by Sabina Fati) and *Statue Hysteria or In The Jail of The National Spleen* (by Attila Z. Papp) — Two articles which present the critics of the authors towards the ambiguity and indecision of the actual Romanian government in the replacement of the Monument of Liberty in the newly created Park of Friendship — an agreement between the Romanian and the Hungarian governments — in Arad, a city situated at the western border of Romania.

P. 6: *Austria vs. Austria* — An interpretation of the results from the last general election from Austria, and the position got by the nationalist political leader, Georg Haider, and its party.

P. 7: „The people whom manage us so bad” — This quotation is an answer give by a citizen of Tîrgu-Mureș to the question: „What do you thing, what represent an NGO?”. Starting from this opinion, the article present the last yearly Forum of the NGO's from Mureș county; *The message of H.E. Smaranda Enache the Ambassador of Romanian in Finland* to the participants at the NGO's Forum.

P.8.: *New publications* — A presentation of the last two books of the Pro Europe Publishing House: *Nationalism or Democratism?* by Andrei Roth and *The Sate of Natural In The Valleys of The Criș River Basin* by Sárkány-Kiss Endre, Sîrbu Ioan and Kalivoda Béla.

Liga PRO EUROPA Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSIKY Boldizsár

Director executiv: SZOKOLY Elek

4300 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel/fax: +40-(0)65-214076; 217584, e-mail: office@proeuro.netsoft.ro

Redactor: Marius COSMEANU

La redactarea acestui număr au colaborat: Laura ARDELEAN, HALLER István, SZOKOLY Elek.

Multiplicat la Liga PRO EUROPA

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
 Fundației Heinrich Böll (Germania) și BILANCE (Olanda)**